

zaaknummer 2014W1170

23 juli 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],

geboren op [datum],

wonende te [plaats],

hierna te noemen: klager,

juridisch adviseur: mr. H.J.P.M. van Berckel-van der Rijken, advocaat te Breda,

tegen:

(wijlen) **[naam],**

geboren op [datum], overleden op [datum],

de persoon over wie geklaagd wordt,

hierna ook te noemen: aangeklaagde,

tijdens zijn leven lid van de Congregatie der Broeders van de Christelijke Scholen.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 17 april 2014.

Op 21 mei 2014 is bij de griffie een reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Overste van de Congregatie der Broeders van de Christelijke Scholen.

Op 1 juli 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is, zoals uit nader ingekomen verklaringen van 15 juli 2014 blijkt, vanwege gezondheidsredenen niet kunnen verschijnen. Hij heeft zich ter zitting laten vertegenwoordigen door zijn echtgenote, mevrouw [naam]. Zij heeft het standpunt van haar echtgenoot nader toegelicht. Mevrouw [naam] werd bijgestaan door de juridisch adviseur van haar echtgenoot, mr. Van Berckel-van der Rijken.

Namens de Congregatie zijn verschenen [overste] en broeder [naam].

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager is gedurende zijn verblijf van 1965 tot 1971 op het internaat [naam] te [plaats] seksueel misbruikt door aangeklaagde die van 1965 tot 1967 zijn groepsleider was.

Klager is opgegroeid bij zijn grootmoeder; zijn ouders waren uit beeld. Bij zijn grootmoeder had klager het goed; hij noemde haar 'mama'. Toen zijn grootmoeder te oud werd om voor klager te zorgen werd hij in 1965, op 12-jarige leeftijd, in [internaat] ondergebracht. Aangeklaagde was de groepsleider van groep 3 en had de leiding over de groep van klager van 1965 tot 1967.

Klager werd 's nachts door aangeklaagde uit bed gehaald en moest mee naar zijn slaapkamer. Klager herinnert zich dat de kamer van aangeklaagde volhing met foto's van jongens in korte

broeken; aangeklaagde was amateurfotograaf. Klager moest het geslachtsdeel van aangeklaagde betasten totdat aangeklaagde klaarkwam; ondertussen werd klager ook betast. Als klager protesteerde of ging huilen werd hij hard geslagen. Aangeklaagde was niet afkerig van fors fysiek geweld. Klager heeft ook gezien dat andere jongens in het kamertje van aangeklaagde moesten komen; wat er met hen gebeurde kan klager slechts raden.

Het misbruik van klager heeft in ieder geval van 1965 tot 1967, doch wellicht langer, minimaal één maal per week plaatsgevonden.

2.2. De gevolgen van het misbruik voor het leven van klager zijn fors. Klager heeft aanvankelijk gewerkt als timmerman maar al snel (in 1974) kreeg hij spookbeelden en nachtmerries waarin het misbruik telkens terug kwam. Klager durfde nauwelijks meer te slapen en de oververmoeidheid leidde tot werkverzuim. Klager is meerdere malen opgenomen geweest op de PAAZ afdeling. Op 23-jarige leeftijd werd klager afgekeurd op psychische gronden. Sinds 1976 ontvangt hij een WAO-uitkering. Klager voelt zich een mislukkeling. Hij hoopte in het werk afleiding te vinden, maar dat is al vroeg weggefallen. In 2009-2010 openbaarden zich bij klager klachten van urologische aard. Tijdens de medische onderzoeken die daarop volgden is klager volslagen in paniek geraakt. Klager werd vervolgens doorverwezen naar een psycholoog en psychiater. Klager lijdt aan een gecompliceerde posttraumatische stressstoornis en wordt op dit moment dagelijks behandeld in een traumaverwerkingscentrum. Therapie en medicatie houden hem ternauwernood op de been. De gezondheidsklachten van klager zijn nu zodanig dat hij niet in staat is ter zitting te verschijnen.

2.3. Klager heeft nooit over het misbruik durven spreken. Pas in het huwelijk van klager vanaf 1989 heeft hij gaandeweg alles over het misbruik aan zijn echtgenote verteld.

2.4. Het misbruik heeft ook grote gevolgen gehad voor het gezinsleven van klager. [Echtgenote] beschrijft haar echtgenoot als een zeer lieve man. Samen hebben zij drie kinderen. Klager gaat gebukt onder angsten en heeft nog steeds slaapproblemen; het beeld van aangeklaagde blijft 's nachts voor hem verschijnen. [Echtgenote] heeft kort gewerkt in de zorg maar heeft haar werkzaamheden moeten beëindigen om haar echtgenoot te kunnen ondersteunen. Voor klager was het niet mogelijk om zijn vaderrol te vervullen. Hij was niet in staat tot intimiteit en lichamelijk contact met de kinderen. De gevolgen van het misbruik drukken zwaar op het gezin van klager.

2.5. Klager wil zijn verhaal kwijt. Hij wil dat bekend wordt wat hem is overkomen en hoe het misbruik zijn leven heeft verwoest. Klager hoopt erkenning en genoegdoening te ontvangen voor hetgeen hem is aangedaan.

3. De inhoudelijke reactie (zakelijk weergegeven)

[Overste] heeft in zijn reactie bevestigd dat aangeklaagde van 1965 tot 1967 groepsleider was van klager. Uit onderzoek in de archieven zijn geen aanwijzingen gevonden die duiden op seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde. Gelet op de verschillende tegen aangeklaagde bestaande klachten, is het voor de congregatie evenwel aannemelijk dat aangeklaagde grensoverschrijdend seksueel gedrag vertoonde.

Indien de klacht van klager gegrond wordt verklaard biedt [overste] daarvoor zijn oprechte excuses aan. Het druist immers geheel in tegen wat de congregatie wenst na te streven, namelijk kinderen in moeilijkheden opvangen en begeleiden en hen door vorming meer kansen te geven voor een betere toekomst. Het spijt [overste] zeer dat klager in [internaat] niet de veilige omgeving gevonden heeft die hij juist heel erg nodig had in die moeilijke periode in

zijn jeugd. [Overste] spreekt de hoop uit dat klager alsnog geholpen kan worden om zijn nare jeugdervaringen te kunnen verwerken.

Ter zitting heeft broeder [naam] verklaard dat hij klager kent uit zijn jaren als groepsleider op het [internaat]. Broeder [naam] beschrijft klager als een rustige, lieve jongen die graag mee deed met sport. Het spijt hem zeer hetgeen klager is overkomen; graag zou hij nog eens met hem praten. Broeder [naam] verklaart dat hem over het misbruik niets bekend was; de groepsleiders sliepen in het kamertje naast de jongens; er was geen controle van hogerhand.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer negenenveertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben voorgedaan. Aangezien aangeklaagde is overleden zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klager in de periode 1965-1967 op het [internaat] te [plaats], het slachtoffer is geworden van seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde. Dit misbruik bestond uit het moeten betasten van de geslachtsdelen van aangeklaagde en het moeten aftrekken van aangeklaagde. Voorts bestond het misbruik uit het moeten dulden van het betasten van de geslachtsdelen van klager door aangeklaagde; dit alles gepaard gaande met (de dreiging van) fors fysiek geweld. Het misbruik heeft gedurende een periode van twee jaar, doch wellicht langer, minimaal één maal per week plaats gevonden.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft beschreven en zijn echtgenote zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt de aannemelijkheid van zijn verklaring vergroot door de geground verklaarde klachten van:

- [naam] (2010T045);
- [naam] (2010T107(3));
- [naam] (2011T426);
- [naam] (2011T503);
- wijlen [naam] (2011T516(2));
- [naam] (2011T589(1));
- [naam] (2011T591);
- [naam] (2011T616(1));
- [naam] (2013T997);
- [naam] (2014W1163).

Ook zij beschrijven seksueel misbruik door aangeklaagde gepleegd gedurende hun verblijf op het [internaat], onder meer in de vorm van het moeten betasten van de geslachtsdelen en het moeten aftrekken van aangeklaagde en eveneens van het moeten dulden van het betasten van

de geslachtdelen van klagers door aangeklaagde; dit alles gepaard gaande met (de dreiging van) grof fysiek geweld.

Voorts wordt de verklaring van klager ondersteund door de verklaring van de heer [naam], schoonvader van klager die heeft verklaard dat klager hem en zijn echtgenote na de urologische onderzoeken in 2009-2010 over het misbruik heeft verteld. Daarbij komt dat [overste] in zijn reactie heeft opgemerkt dat het, gelet op de verschillende tegen aangeklaagde bestaande klachten, voor de congregatie aannemelijk is dat aangeklaagde grensoverschrijdend seksueel gedrag vertoonde. Ten slotte is uit een op initiatief van de klachtencommissie verkregen verklaring van 9 juli 2014 van psycholoog [naam] (door mr. Van Berckel op 15 juli 2014 toegezonden) af te leiden, dat de huidige psychiatrische behandeling die klager ondergaat betrekking heeft op de periode die hij als kind doorbracht op het [internaat].

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en gezien de afhankelijkheidsrelatie van klager tot aangeklaagde hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik twaalf jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand in wie hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen worden genomen. De Klachtencommissie hoopt dat de gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan kunnen bijdragen aan de vermindering van dat leed. [Overste] heeft hiertoe een eerste stap gezet door zowel in de schriftelijke reactie als ter zitting het leed dat klager is aangedaan te erkennen en oprecht excuses aan te bieden en spijt en medeleven te betuigen.

4.6. De Klachtencommissie wijst klager erop dat hij zich, bij een gegrondverklaring van de klacht door de Overste van de Congregatie der Broeders van de Christelijke scholen, voor het verkrijgen van schadevergoeding kan wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie der Broeders van de Christelijke scholen de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 23 juli 2014 door mr. T.F.A.M. Hoogenboom, voorzitter, drs. J.L.H.H. Kunnen en W.A.M.C. Mol, leden, bijgestaan door mr. J.C. Quint, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Zaaknummer 2014W1170

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.